

ПРИКМЕТНИК

ПРИКМЕТНИК

Це частина мови,
Без неї нам не обійтись,
Йому, як другові,
всміхнись.
Земля – ласкава, люба,
рідна,
А сонце – щире, золоте,
А небо – лагідне, погідне,
Життя – прекрасне,
молоде.

А очі в мами – добрі, ніжні,
А голос – чистий і
дзвінкий,
А погляд – сонячний,
ясний.
Квітки у полі – білі, сині,
Червоні, жовті, голубі.

ПРИКМЕТНИК

- Самостійна частина мови;
- Називає ознаку предмета;
- Відповідає на питання: який?, яка?, яке?, які?;
- Змінюється за родами, числами та відмінками;
- В реченні пов'язаний з іменником;
- В реченні найчастіше є другорядним членом речення (означенням).

РІД ПРИКМЕТНИКІВ

Чоловічий

ГРИБ (який?)

МАЛЕНЬКИЙ, БІЛЕНЬКИЙ,

Жіночий

КВІТКА (яка?)

ЖОВТА, КРАСИВА, ЧУДОВА

Середній

КОШЕНЯ (яке?)

МАЛЕНЬКЕ, ГАРНЕНЬКЕ,

ЧИСЛО ПРИКМЕТНИКІВ

- В однині – ознака одного предмета:

ГОРА (ЯКА?) ВИСОКА

ОЗЕРО (ЯКЕ?) СИНЄ

ДЕРЕВО (ЯКЕ?) ЗЕЛЕНЕ

- В множині – ознака двох або кількох предметів:

ГОРИ (ЯКІ?) ВИСОКІ

ОЗЕРА (ЯКІ?) СИНІ

ДЕРЕВА (ЯКІ?) ЗЕЛЕНІ

Утвори словосполучення „іменник + прикметник”

народ, душа –

чумак, шлях –

школа, подвір'я –

зима, ранок –

козак, пісня –

сонце, дні – солов'ї,

спів –

народна душа

чумацький шлях

шкільне подвір'я

зимовий ранок

козацька пісня

сонячні дні

солов'їний спів

За ознаками предмета напиши назву предмета:

- жовтий, кислий, ароматний, вітамінний, круглий...
- маленьке, беззахисне, пухнасте, безхвосте, жовте...
- тоненька, довга, сталева, гостра, швейна...
- дерев'яний, чотириногий, письмовий, кухонний, накритий...

(стіл, голка, курча, лимон)

Підбери прикметники до слів:

- небо (яке?) - ... прозоре, чисте, безхмарне,
прозоре, блакитне
- шлях (який?) - ... вузький, широкий, довгий,
важкий, асфальтний,
ґрунтовий
- казка (яка?) - ... народна, літературна,
навчальна, чарівна, побутова
- пісня (яка?) - ... народна, колискова, мелодійна,
гарна, весела, сумна

Виправ помилки:

Біла цвіт на калині,
Білий стежка у долині,
Біла хмари на небі,
Білий личко у тебе

Білий цвіт на калині,
Біла стежка в долині,
Білі хмари на небі,
Біле личко у тебе.

*Щоб іменник гарним, яскравим зробити
Треба з прикметником його подружити.*

Визнач рід та число іменника з прикметником.

Групи прикметників

- Тверда група –

з основою на твердий приголосний:

листок (який?) зелений,

жовтий,

червоний

- М'яка група -

з основою на м'який приголосний:

квіти (які?) білі,

жовті,

фіолетові

Таблиця відмінкових закінчень:

Однина		Множина
Чоловічий і середній рід	Жіночий рід	
Н. -ий, -ій; -е, -є	Н. -а, -я	Н. -і
Р. -ого	Р. -ої	Р. -их, іх
Д. -ому	Д. -ій	Д. -им, -ім
З. -ий, -ій; -е, -є	З. -у, -ю	З. -і
О. -им, -ім	О. -ою	О. -ими, -іми
М. -ому (-ім)	М. -ій	М. -их, -іх
Кл. -ий, -ій; -е, -є	Кл. -а, -я	Кл. -і

Відмінювання прикметників

	ч.р.	с.р.	ж.р.	мн.
● Н.	чорний	синє	зелена	білі
● Р.	чорного	синього	зеленої	білих
● Д.	чорному	синьому	зеленій	білим
● З.	чорний	синій	зелену	білі
● О.	чорним	синім	зеленою	білими
● М. <i>на</i>	чорному	синьому	зеленій	білих
● Кл.	чорний	синє	зелена	білі

Гослав

СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ

У ВІДПОВІДНІ ВІДМІНКИ

- телефонна розмова (О.)
- український народ (Д.)
- ранкове повітря (М.)
- стрункі берези (Р.)
- цікава казка (З.)
- хлібні лани (М.)
- гаряче джерело (Д.)
- телефонною розмовою
- українському народу
- в ранковому повітрі
- струнких беріз
- цікаву казку
- на хлібних ланах
- гарячому джерелу
- сміливого козака
- веселу пісню

Допиши закінчення і познач відмінок прикметників

- Найголовніше для *культурн_ порядн_* людини – допомагати людям.
- Зла людина не буває *щаслив_*.
- Людині *жадібн_*, *зздрісн_* важко жити.
- На *зелен_* траві *біл_* чайки сидять.
- Про *рідн_* землю ми пам'ятаємо завжди.
- У людини з *добр_* серцем світла душа.
- Задля друга *нов_* не покидай друга *стар_*.
- *Вірн_*, *надійн_* другу довіряй своє життя.

Перевір себе:

- Найголовніше для культурної (Р.) людини – допомагати людям.
- Зла людина не буває щасливою (О.).
- Людині жадібній, заздрісній (Д.) важко жити.
- На зеленій (М.) траві білі (Н.) чайки сидять.
- Про рідну землю (З.) ми пам'ятаємо завжди.
- У людини з добрим (О.) серцем добра (Н.) душа.
- Задля друга нового (Р.) не покидай друга старого (Р.).
- Вірному, надійному (Д.) другу довіряй своє життя.

Закінчення прикметників в орудному відмінку з основою на ШИПЛЯЧИЙ

Всі прикметники зібрались
І на тому поєднались,
Щоб в орудному відмінку
Завжди сміло, без заминки
-ою на кінці вживалось
І на -ею не мінялось.
Хай іменник візьме -ею
За потребою своєю.

словосполучення у орудному відмінку однини

- гаряча каша
- ледача вдача
- складніша задача
- пахуча вишня
- найвища круча
- злюща вовчиця
- смачніша груша
- родюча земля
- свіжа їжа
- гарячою кашею
- ледачою вдачею
- складнішою задачею
- пахучою вишнею
- найвищою кручею
- злющою вовчицею
- смачнішою грушею
- родючою землею
- свіжою їжею

З поданих слів склади прислів'я

- Борода, короткий, а, розум, довга.
- З, великий, іскри, буває, малої, вогонь.
- Земля, колосом, цінується, доброю, а, людина, працею, зрілим.

Визнач число, рід, відмінок прикметника.

Перевір себе:

- Борода довга (одн., ж.р., Н.), а розум короткий (одн., ч.р., Н.).
- З малої (одн., ж.р., Р.) іскри великий (одн., ч.р., Н.) вогонь буває.
- Земля цінується зрілим (одн., ч.р., О.) колосом, а людина доброю (одн., ж.р., О.) працею.

Допиши закінчення прикметників у множині

- Ці квіточки *ніжн_*, такі *білосніжн_*, *тоненьк_*, *тендітн_*, *ласкав_*, *привітн_*.
- *Червон_*, *син_*, *жовт_* барв дало поляні літо.
- На *зимов_* вітах розцвіли *біл_* квіти.
- Люди бувають різними – *весел_ і сумн_*, *спокійн_ і збуджен_*, *нещаслив_ і щаслив_*.

Визнач відмінок прикметників.

Перевір себе:

- Ці квіточки ніжні, такі білосніжні, тоненькі, тендітні, ласкаві, привітні (Н.).
- Червоних, синіх, жовтих (Р.) барв дало поляні літо.
- На зимових (М.) вітах розцвіли білі (Н.) квіти.
- Люди бувають різними – веселими і сумними, спокійними і збудженими, нещасливими і щасливими (О.).

Узагальнення

Завдяки прикметникам наша мова:

*Ніжна, мила, світанкова,
Ясна, чиста, колискова,
Мелодійна, дзвінкотюча,
Дивна, радісна, співуча,
Красна, чарівна, шовкова,
Найдорожча, власна, добра,
Мудра, сонячна, прекрасна,
Солов'їна, барвінкова.*

Дякую за увагу!